

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Terveysturvajärjestelmä, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Aluekehittämismääräysten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttini tehtävälästä

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttini tehtävälästä

EK korostaa, että koulutus- ja osaamistarpeiden ennakoinnissa näkökulman tulee olla valtakunnallinen. Eri toimialojen osaamistarpeisiin vastaamiseksi on valtakunnallinen tarkastelu ja koordinaatio tarpeen.

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttini tehtävälästä

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttini tehtävälästä

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttini tehtävälästä

-

Maastoliikenneläin yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttini tehtävälästä

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttini tehtävälästä

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Alueelliset romanasiaian neuvottelukuntia ja romanasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen

järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Valtion ympäristölliset lupa- ja valvontatehtävät koskevat tuhansia, keskeisillä toimialoilla Suomessa toimivia yrityksiä. Lupajärjestelmän ennakoitavuudella ja toimivuudella on merkittävää vaikutusta yritysten investointiedellytyksiin mm. luvansaannin keston kautta. Kommenttimme koskevat erityisesti 5 §:n 4 momentissa ehdotettua yleisen edun turvaamisen mallia viraston ympäristötoimialalla.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että viraston 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla toimialalla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö. Yksikölle ehdotetaan yleisen edun valvontatehtävässä itsenäistä ratkaisuvallaa.

Lakiehdotus ja perustelut jättävät auki, miten yksikön on tarkoitus käyttää itsenäistä ratkaisuvalltaansa viraston päätöksenteossa. Yksikön kokoa ei lainsäädännöllä ohjattaisi (ei selviä laista tai perusteluista), joten siitäkään ei saa johtoa, miten yksikkö voisi käyttää itsenäistä ratkaisuvalltaa päätöksenteossa.

Yksikkö voisi yleisen edun turvaamisen nimissä esityksen mukaan myös valittaa tuomioistuimeen viraston tekemästä lupapäätöksestä. Samalla virastolla/yleisen edun yksiköllä säilyisi tai sille annettaisiin valitusoikeus myös tilanteessa, jossa hallintotuomioistuin on muuttanut viranomaisen alkuperäistä päätöstä valituksen johdosta.

Emme voi hyväksyä kahta eri muutoksenhakumahdollisuutta. Viranomaisten keskinäiset valitukset viivästyttävät lupa-asian käsittelyä vuosilla ja voivat merkittävästi hidastaa tai jopa estää investoinnin toteutumisen. Riittävää tulisi olla valitusoikeus tilanteessa, jossa tuomioistuin on muuttanut lupapäätöstä siten, että virastolla on perusteltua syytä epäillä muutetun päätöksen loukkaavan yleistä etua.

Uudistuksen jälkeen valtiolle jää ympäristötoimialalle yksi, valtakunnallisen toimivallan omaava lupa- ja valvontaviranomainen. Uudistusta on tuettu elinkeinoelämässä siitä syystä, että luvanhakijoiden kannalta byrokraattisista, aikaa vievistä ja ennakoimattomista ratkaisukäytännöistä voidaan päästä eroon.

Ympäristöhallinnon sisäiset kirjalliset lausuntomenettelyt ja valitusoikeus viranomaisen omasta päätöksestä tulisi uudessa virastossa korvata ennakkolisilla neuvottelu- ja yhteistyömenettelyillä ja huomioimalla mm. yleisen ympäristöedun turvaamiseen liittyvät näkökohdat osana normaalia lupaharkintaa. Emme kannata kirjallista lausuntomenettelyä ratkaisuksi ennakkoliseen yleisen edun valvontaan. Nykyinen lausuntomenettely voi kestää kuukausia ja on voinut johtaa luvanhakijan kannalta ennakoimattomiin uusiin selvityspyyntö- tai kuulemiskierroksiin.

Uudella virastolla on viranpuolesta ja lakiharkintaisia tehtäviä hoitaessaan velvollisuus huolehtia yksityisten haitankärsijöiden ohella myös ns. yleisen ympäristöedun huomioonottamisesta päätöksenteossaan. Tämä seuraa suoraan voimassa olevasta lainsäädännöstä, sillä kaikki ehdotuksen piiriin tulevat lait (ympäristönsuojelulaki, vesilaki, jätelaki, luonnonsuojelulaki, maaineslaki) sisältävät luvanmyöntämisedellytykset, jotka on täytettävä, jotta lupa toiminnalle, hankkeella tai poikkeuksella on mahdollista myöntää. Luvanmyöntämisedellytykset toimivat näin kaikissa tilanteissa, myös ilman eriytettyä yleisen edun valvontaa.

Valtion lupa- ja valvontavirastolle on uudistuksessa tulossa ainoastaan oikeusharkintaisia tehtäviä erilaisten edistämistehtävien siirtyessä kokonaisuudessaan maakunnille. Virastoon ei siten ole muodostumassa rakenteellisia puolueettomuusongelmia, jotka voisivat heikentää sen edellytyksiä tasapuoliseen eri näkökohdat huomioivaan lupaharkintaan.

Sinänsä on mahdollista kannattaa sitä, että yleisen edun turvaaminen huomioidaan perustettavassa uudessa virastossa viraston lupaharkinnassa, lupapäätöksissä, työjärjestyksessä tai jopa rajattuna merkittävyyskriteerein lainsäädännön tasolla erillisenä tehtävänä. Valtion lupa- ja valvontavirastoon on mahdollista ja tulisikin luoda käytännöt, joiden perusteella lupaharkinnassa on suoraan käytössä nykyisistä ELY-keskuksista siirtyvä ympäristö-, luonnonsuojelun ja yritysten lupien valvontaosaaminen. Uudella virastolla tulee olemaan suoraan itsellään nykyistä huomattavasti paremmat resurssit ja vankempi osaaminen yleisen edun punnintaan. Ratkaisutoiminnan yleisen edun huomioon ottamista korostavat myös lakiehdotuksen 22 §:n 3 momentin menettely, jonka

mukaan:" Jos asian tai hankkeen laatu ja laajuus, merkittävät vaikutukset taikka muu erityinen syy sitä edellyttää, asia ratkaistaan yhden ratkaisijan kokoonpanoon sijaan monijäsenisessä kokoonpanossa". Lisäksi ratkaisua tehtäessä voidaan lopputuloksesta äänestää (23 §).

Ehdottamamme malli hoitaa yleisen edun valvontaa koskeva asia lupaharkinnassa edellyttää ympäristöä koskevan substanssilainsäädännön tarkastelua ja mahdollisia vähäisiä muutostarpeita.

Uuden viraston perustamista ja toimintaa koskeva lainsäädäntö on valmisteltu virkamiesvalmistelussa kuulematta valmistelun aikana tahoja, joita viraston tehtävät ja tulevat toimintatavat suoraan koskettavat. Esityksessä ei ole esitetty päätöksenteon pohjaksi vaihtoehtoja eikä näin ollen myöskään arviota siitä, voitaisiinko sama lopputulos yleisen edun turvaamisessa saavuttaa jollakin muulla, kuin ehdotettavalla tavalla.

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

EK korostaa, että koulutus- ja osaamistarpeiden ennakkoinnissa näkökulman tulee olla valtakunnallinen. Eri toimialojen osaamistarpeisiin vastaamiseksi on valtakunnallinen tarkastelu ja koordinaatio tarpeen.

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

EK korostaa, että koulutus- ja osaamistarpeiden ennakkoinnissa näkökulman tulee olla valtakunnallinen. Eri toimialojen osaamistarpeisiin vastaamiseksi on valtakunnallinen tarkastelu ja koordinaatio tarpeen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

-

Hakala Jouni
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Wärn Riitta
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Työelämä, Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka